NMO/007/0009/79

THE TIMES MONDAY JULY 9 1990

The South Africa I aim to build

F.W. de Klerk spells out his negotiating position

South Africa's main concern today is not sanctions but negotiating a better future for all. We are living with sanctions, but if the international community were to re-evaluate them we would be better placed to redress social and other problems not only at home but throughout the whole subcontinent.

South Africa sees itself as an integral part of that sub-continent, both politically and economically. We already have extensive contacts in economic and technological fields, including a customs union with Botswana, Lesotho and Swaziland. I believe the new South Africa, with its vibrant economy, will offer the region a window of opportunity. We see South Africa as a partner with all our neighbours — not unlike the European Community. With its natural, human and other resources, southern Africa could become an important engine of economic progress for the whole, depressed continent.

We believe that free enterprise, a proven system capable of generating new wealth and new opportunities, is the key to economic progress. However, the African National Congress and others equate free enterprise with apartheid, and consequently advocate nationalisation of industry as guaranteeing redistribution of wealth. The experience of Eastern Europe, and Africa's own experience with various forms of a controlled economy, show that nationalisation does not work. I believe that by educating the entire South African population on the merits of the free enterprise system, by broadening private ownership and by stimulating business development, we can create wealth and opportunities for all.

The aim should not be to slice the cake into smaller portions, but to make a bigger cake. That is why we have adopted the economic policies of deregulation and privatisation. Economic growth is one of the most essential elements in bringing about a new, stronger, better South Africa.

My greatest hope is to bring about a just and fair South Africa by peaceful means. The greatest danger is for radicalism and escalating conflict to get out of hand. While firmly and fairly maintaining law and order, we must, therefore, strive for consensus, lifting our gaze above the many stumbling blocks presented by self-interest, exaggerated expectations and fear.

In this endeavour, I believe I can work with Mr Nelson Mandela and other leaders in negotiating a new constitution on the basis of give and take. In our discussions, Mr Mandela has been friendly and dignified. After our meetings, he has kept his word. I believe him to be a man who prefers peace to violence.

There is no doubt in my mind that the overwhelming majority of South Africans are in favour of the kind of peaceful change I would like to bring about with the help of Mr Mandela and other leaders with a proven support base. We have a mandate from white South Africans to extend democracy to include all South Africans in a new constitutional dispensation. The fact that I could sit down with an ANC delegation for three days in May testifies to the will of the South African people to give peace a chance.

I believe that within black politics there is growing acceptance — even among those who have used violence as a method of policy — of the government's integrity in negotiating a common future. The time of violent confrontation is past. All of us share some common ground in realising that peace is the only option. Once the negotiation process has gained momentum — and the government is eager for this process to start as soon as possible — the search for consensus will replace the polarisation of the past.

Throughout my political career, I have never used the term "apartheid" in a positive sense. Over the years, it became clear that apartheid, however well intentioned it might have been, could not work. Racial discrimination could not be justified in either political or economic terms.

We now want to work out a just and equitable system for all, but at the same time make sure that those who have enjoyed full freedoms do not forfeit them. That is why the National party repeatedly emphasises, in addition to universal franchise, the principle of non-domination and the protection of the rights and

A franchise based on a common voters' role in an otherwise undifferentiated and unqualified system of political representation must lead inevitably to majority domination of minorities. History has ample examples of the tension, frustration and conflict that unavoidably go together with the domination of closely knit minority groups.

A constitutional system based on the "winner-takes-all" approach is therefore not the answer to South Africa's complexities. It does not provide for adequate protection of minorities, nor for the cultural, religious and language differences among South Africans. However, universal adult franchise within a system into which constitutional mechanisms of protection are built is indeed an achievable possibility.

Protection of minorities, I hasten to add, does not mean protection of privileges nor continued domination by a minority. It does, however, mean protection against the abuse of power by the majority.

To repeat, I am in favour of universal adult franchise within a constitutional dispensation based on the principle of non-domination with the following inbuilt mechanisms: the decentralisation of power, devolution of authority to lower levels, constitutional checks and balances, decision-making by consensus and an independent judiciary. In addition, I stand for a bill of rights. Taken together, these elements will pave the path to a fair and just South Africa.

© World Link, 1990

En bedre fremtid for Sør-Afrika

Av Fredrik W. de Klerk

Uansett hva man sier om sanksjoner, tror jeg ikke at sanksjonene i seg selv er hovedproblemet i Sør-Afrika. Vi er først og fremst opptatt av den interne situasjon, dvs. forhandlingsprosessen med alle sør-afrikanere for en bedre fremtid og behovet for bedring av livskvaliteten for alle.

Vi lever med sanksjonene, i den grad de eksisterer. Hva de har gjort, er imidlertid å hemme vår evne til å oppfylle våre forpliktelser når det gjelder å bøte på sosiale mangler og andre ting som ligger ugjort, på en fantasirik måte og i tilstrekkelig grad. Skulle det internasjonale samfunn omvurdere sin holdning til sanksjoner, ville dette gjøre oss istand til å bruke vårt lands ressurser og møte våre utfordringer effektivt, både innenfor Sør-Afrika og på hele sub-kontinentet - utfordringer som best kan møtes av en livskraftig sør-afrikansk økonomi.

Sør-Afrika ser seg selv som en integrert del av det sørlige Afrika, både politisk og økonomisk. Sør-Afrika har aldri holdt opp med å gi uttrykk for vilje til å utvikle denne regionen. Vi har allerede omfattende kontakter på det økonomiske og teknologiske felt, deriblant en tollunion med Botswana, Lesotho og Swaziland.

Mulighetenes vindu

Jeg tror det nye Sør-Afrika vil gi regionen, og også kontinentet, et mulighetenes vindu - til gjensidig fordel. Vi ville se Sør-Afrika som samarbeidspartner for alle våre naboer -ikke ulikt Det europeiske fellesskap. Hvis vi ser på de naturlige, menneskelige og andre ressurser i det sørlige Afrika, har denne regionen potensialet til å kunne bli en viktig drivkraft for økonomisk fremgang over hele det kriserammede afrikanske kontinent.

Av denne grunn kan vil ikke være enige med Den afrikanske nasjonalkongress' foreldede holdning til nasjonalisering av industrien, som de betrakter som en garanti for en omfordeling av godene. Vi tror en fri markedsøkonomi vil være nøkkelen til økonomisk fremgang i tiden som kommer. Dette er et velprøvd system når det gjelder å utvikle ny rikdom og nye muligheter, noe som fremgangen til de industrialiserte landene som sverger til det, er et bevis på.

I Sør-Afrika blir dette systemet av mange beklageligvis betraktet som ensbetydende med apartheid. I deres avvisning av apartheid vil de følgelig, og feilaktig, sette likhetstegn mellom en sentraldirigert økonomi og økonomiske fremskritt. Dette er sammenstillinger som må brytes.

Artikkelforfatteren (t.h.) trykker hånden til ANC-lederen Nelson Mandela efter en konferanse i mai iår.
(Foto: Reuter)

Øst-Europa

Det vi har sett i Øst-Europa, sammen med Afrikas egne erfaringer med forskjellige former for planøkonomi, viser at dette systemet ikke virker. Jeg tror at ved å opplyse den sør-afrikanske befolkning om nytten av markedsøkonomien, ved å gi eiendomsretten større bredde og ved å stimulere utviklingen av næringslivet, vil vi bli istand til å skape goder og muligheter for alle.

Vi bør ikke ta sikte på å skjære opp kaken i mindre stykker, men heller å lage en større kake. Derfor har vi gått inn for avregulering og privatisering av økonomien. Økonomisk vekst er en av de viktigste elementer når det gjelder å skape et nytt, sterkere og bedre Sør-Afrika.

Mitt største håp er at vi skal få et rettskaffent Sør-Afrika ved fredelige midler. Den største faren vil være at radikalisme og gradvis skjerpede stridigheter kommer ut av kontroll. Samtidig som vi fast og rettferdig opprettholder lov og orden, må vi derfor strebe efter samstemmighet, konsensus. Vi må løfte blikket over de mange anstøtsstener som ligger der i form av egeninteresse, overdrevne forventninger og frykt.

Nelson Mandela

I disse bestrebelser tror jeg på et samarbeide med Nelson Mandela. Jeg tror jeg kan arbeide sammen med ham og andre ledere når det gjelder å utarbeide en ny forfatning for vårt land på basis av "gi og ta". Jeg har sett at Mandela har holdt ord efter sine samtaler med meg. Jeg ser på ham som en mann som ønsker fred fremfor vold. Han er en vennligsinnet og hederlig mann.

Det er ingen tvil i min sjel om at et overveldende flertall av sør-afrikanere er for den slags fredelig forandring som jeg ønsker å få istand ved hjelp av Mandela og andre ledere som har vist at de støttes av mange. Vi har et mandat fra hvite sør-afrikanere til å utvide demokratiet slik at det vil omfatte alle sør-afrikanere i en ny forfatningsordning. Et bevis for dette er folkeavstemningen i 1983, da et overveldende flertall av hvite sør-afrikanere stemte for deltagelse og direkte representasjon av *coloureds* (det vil si folk av blandingsrase) og asiater i Sør-Afrikas nasjonalforsamling, og resultatene av de to siste parlamentsvalgene. Jeg skulle tro at bare det faktum at jeg tidligere iår (2.,3. og 4. mai) kunne sette meg til konferansebordet sammen med en ANC-delegasjon, er et bevis på sør-afrikanernes vilje til å gi freden en sjanse.

Voldsbruk avleggs

Jeg tror at det blant de sorte - selv blant dem som gjorde bruk av vold som et politisk middel - er en voksende forståelse for regjeringens rettskaffenhet når det gjelder forhandlinger om en felles fremtid. Den voldelige konfrontasjon hører fortiden til. Vi har alle sammen noe av det samme syn på freden som den eneste farbare vei. Når forhandlingsprosessen først er kommet skikkelig i gang - og regjeringen forsøker å få dette til så snart som mulig - vil letingen efter samstemmighet komme istedenfor polariseringen.

Under hele min politiske karrière har jeg aldri brukt ordet "apartheid" i positiv forstand. I årenes løp er det blitt klart at apartheid, hvor velment det en gang måtte ha vært, ikke kunne føre frem. Rasediskriminering kunne ikke rettferdiggjøres hverken i politisk eller økonomisk forstand. Nå ønsker vi å utarbeide et rettskaffent og likeverdig system for alle, men samtidig sikre at de som har nydt godt av fulle rettigheter, ikke mister dem. Det er derfor Nasjonalistpartiet så ofte har fremhevet, i tillegg til alminnelig stemmerett, prinsippet om ikke-dominering og vern om minoritetenes rettigheter og interesser.

Alminnelig stemmerett basert på et felles manntall for alle raser må uvegerlig føre til majoritetens dominans over minoritetene. Historien har nok av eksempler på den spenning, frustrasjon og strid som uunngåelig blir følgen når minoritetsgrupper der samhørigheten er sterk, domineres av andre.

Et forfatningssystem basert på en ordning der "vinneren tar alt" er derfor ikke svaret på Sør-Afrikas komplekse virkelighet. Det gir ikke tilstrekkelig vern for minoritetene, og heller ikke for sør-afrikanernes kulturelle, religiøse og sproglige forskjelligheter. Alminnelig stemmerett innenfor et system med innebyggede forfatningsmessige beskyttelsesmekanismer er imidlertid avgjort en oppnåelig mulighet..

Det ville være feil om noen skulle oppfatte dette som et innlegg mot at flertallet av befolkningen får det som det er berettiget til. Det striden står om, er et flertallsstyre uten den balanse som vern om minoritetenes rettigheter innebærer.

Jeg må med en gang tilføye at beskyttelse for minoritetene ikke betyr beskyttelse av privilegier eller fortsettelse av dominans fra en minoritets side. Den betyr imidlertid vern mot maktmisbruk fra flertallet.

For å gjenta: Jeg er for alminnelig stemmerett innenfor en forfatningsmessig ordning basert på prinsippet om ikke-dominans og der de følgende mekanismer er innebygget: desentralisering av makten, fordeling av myndighetsutøvelse til lavere plan, forfatningsmessige bremser og balanser, beslutninger ved konsensus og et uavhengig rettsvesen. I tillegg står jeg for en lov om borgerrettigheter. Alt ialt vil disse elementer bane vei for et rettferdig Sør-Afrika.

Enerett: New Perspectives Quarterly/Los Angeles Times/Aftenposten. 1990.

GLOBALT UTSYN

Fredrik W. de Klerk har vært Sør-Afrikas president siden valget i september ifjor. Han har overtalt det regjerende Nasjonalistpartiet til å stryke mange av apartheidlovene, oppheve den fire år gamle unntakstilstanden i alle unntatt en av provinsene, og løslate Nelson Mandela, som i 27 år ble holdt i fengsel for sin revolusjonære virksomhet. Her gjør han nærmere rede for hvordan han ser utviklingen i tiden som kommer.

Eldre-
millia
vil nå

Av statssekretær Geir
Sosialdepartementet

Stortinget vedtok ivår tilleggsbevilgninger til eldreomsorgen i kommunene. Vedtaket inneholdt både direkte bevilgninger gjennom økning i rammetilskuddet og mer indirekte bidrag gjennom reduksjon av satsen for kommunenes tilskudd til folketrygden. I tillegg innebar vedtaket bevilgninger til ny post for omsorgstjenester samt styrking av sosialkontorene. Totalt sett utgjør dette den såkalte eldremilliarden.

Øremerket

Bortsett fra de ca. 20 millioner av det totale beløp som går til styrking av sosialkontorene, herunder Ressurssenteret for omsorgstjenester i Stjørdal, og som indirekte vil kunne komme andre hjelpetrengende enn bare eldre til gode, er det ingen tvil om at de ekstra ressursene det er tale om skal benyttes til tiltak innen eldreomsorgen. I så måte er det tale om øremerkede statlige bevilgninger.

Entydig

Både Regjeringens og Stortingets intensjoner, signaler og vedtak er entydige på dette punkt. Her skulle ikke foreligge store muligheter for å tolke seg bort, hverken på faglig eller politisk grunnlag. Efter Aftenpostens oppslag om at «Eldre går glipp av millioner» (9. juli) og lederartikkelen om «Eldremilliard på avveie» (10. juli), føler jeg imidlertid et behov for å understreke dette faktum.

Lite forståelse

Forøvrig inneholder ikke minst lederartikkelen stoff til betydelig eftertanke. Da eldreopprøret ivinter var nærmest fast hovedoppslag i TV og hovedstadspressen, var det ikke særlig mye

Aftenposten GRUNNLAGT 1860 AV CHR. SCHIBSTED
UTGITT AV AFTENPOSTEN A/S - TLF. 02/86 20 00
Sjefredaktør:
Redaktører:
Adm. direktø